

- Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
T.a.v. de minister, W. Koolmees
Postbus 908001
2509LV DEN HAAG

KENMERK: B/19/12767/EV

DATUM: 24 januari 2019

ONDERWERP: Reactie consultatie wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding

Geachte heer Koolmees,

Graag maken wij gebruik van de geboden gelegenheid om te reageren op de internetconsultatie van het wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding 2021. Allereerst danken wij uw ministerie voor het feit dat wij alle gelegenheid hebben gekregen om input te leveren bij de voorbereiding van het wetsvoorstel. Ondanks deze betrokkenheid geeft het conceptwetsvoorstel aanleiding tot het maken van enkele opmerkingen en het stellen van vragen. Via deze weg delen wij die met u.

Het wetsvoorstel lost enkele knelpunten op...

Wij vinden het positief dat het wetsvoorstel een aantal in de evaluatie geconstateerde knelpunten oplost.

Afhankelijkheid tussen beide ex-partners wordt doorbroken

Door conversie de hoofdregel te maken in plaats van verevening, is de ex-partner straks niet meer afhankelijk van de keuzes die de deelnemer maakt rondom de ingang van het pensioen. De ex-partner krijgt een eigen aanspraak op het ouderdomspensioen en wordt daardoor beter in staat gesteld een eigen financiële planning te maken.

Melding niet meer nodig om medewerking van de pensioenuitvoerder te krijgen

De pensioenuitvoerders zullen straks uit eigen beweging actie ondernemen bij een scheiding. Als de ex-partners niets van zich laten horen na de scheiding, omdat zij andere zaken aan hun hoofd hebben, zal de pensioenuitvoerder toch zorgdragen voor de uitvoering van de verdeling van het pensioen door

middel van conversie. Dat voorkomt dat ex-partners in de kou staan of op de pensioendatum nog contact moeten zoeken met de andere ex-partner om het deel van het pensioen waar hij/zij recht op heeft ook daadwerkelijk uitgekeerd te krijgen.

Fifty-fifty verdeling voorkomt overbedeling van de ex-partner

De huidige wettelijke regels leiden ertoe dat de ex-partner niet alleen recht krijgt op de helft van het ouderdomspensioen dat is opgebouwd tijdens de huwelijkse periode, maar ook op het volledige door de deelnemer opgebouwde partnerpensioen. Dit is in de praktijk niet goed uitlegbaar en wordt door de deelnemer vaak als onrechtvaardig ervaren. Omdat een partnerpensioen tegenwoordig ook uitruilbaar is voor een hoger ouderdomspensioen voor de deelnemer heeft dit pensioen net zo goed waarde voor de deelnemer als voor de ex-partner. Bovendien kan het ten goede komen aan een nieuwe partner van de deelnemer. Wij vinden het daarom positief dat het wetsvoorstel ervan uitgaat dat zowel het ouderdomspensioen als het partnerpensioen dat is opgebouwd tijdens de huwelijkse periode fifty-fifty wordt verdeeld tussen beide partners.

... maar creëert ook nieuwe knelpunten

Wij signaleren dat met de gekozen richting in het wetsvoorstel nieuwe knelpunten zullen ontstaan.

Bijzonder partnerpensioen kan alleen in combinatie met verevening

Als de wens bestaat om een bijzonder partnerpensioen aan de ex-partner toe te bedelen, dan worden de ex-partners gedwongen om te kiezen voor verevening. De praktijk wijst uit dat er situaties zijn waarin er behoefte bestaat aan een bijzonder partnerpensioen. Bijvoorbeeld als de ex-partner afhankelijk is van alimentatie. Als de alimentatie wegvalt door overlijden van de deelnemer, dan kan een bijzonder partnerpensioen het ontstane inkomensgat (deels) opvullen. Volgens het conceptwetsvoorstel kan een bijzonder partnerpensioen alleen samengaan met een keuze voor verevening.

Dat betekent dat degenen die behoefte hebben aan bijzonder partnerpensioen de voordelen van conversie moeten missen. Dit vinden wij niet wenselijk. Wij stellen daarom voor dat de ex-partner het recht krijgt om in het scheidingsconvenant vast te laten leggen dat zijn/haar deel van het partnerpensioen buiten de conversie wordt gehouden. Dit betekent dan dat alleen vijftig procent van het tijdens het huwelijk opgebouwde ouderdompensioen wordt geconverteerd in een eigen ouderdompensioen voor de ex-partner. Het deel van het partnerpensioen dat aan de ex-partner toekomt (vijftig procent van het partnerpensioen dat is opgebouwd tijdens het huwelijk) wordt aan de ex-partner toebedeeld als bijzonder partnerpensioen. Deze afwijkende afspraak moet dan wel aan de pensioenuitvoerder worden gemeld.

Wij realiseren ons dat een bijzonder partnerpensioen dat de helft bedraagt van het partnerpensioen dat is opgebouwd tijdens de huwelijkse periode, mogelijk onvoldoende is om het wegvallen van een alimentatieverplichting volledig op te vangen. Voor zover een ex-partner geen aanspraak kan maken op een ANW-uitkering na overlijden van de deelnemer tijdens de alimentatieperiode, moeten maatwerkoplossingen naar onze mening gevonden worden in de vorm van overlijdensrisicoverzekeringen of alimentatieverzekeringen in de derde pijler. Overigens biedt het wetsvoorstel partijen ook de mogelijkheid om afwijkende afspraken te maken en via die weg meer bijzonder partnerpensioen toe te bedelen aan de ex-partner.

Afwijkende afspraken moeten ook gemeld worden

In het conceptwetsvoorstel wordt ervoor gekozen de pensioenuitvoerder automatisch te laten converteren, omdat gebleken is dat ex-partners vergeten een verzoek in te dienen bij de pensioenuitvoerder om mee te werken aan de verdeling van het pensioen. Voor degenen die graag willen converteren is dat mooi. Maar als de deelnemer en de ex-partner het pensioen niet willen verdelen, of afwijkende afspraken hebben gemaakt, zullen zij nog steeds in actie moeten komen. Als zij dat niet doen, wordt er geconverteerd. En dat is

onomkeerbaar. De gevolgen, als deze mensen vergeten de afwijkende afspraken te melden bij de pensioenuitvoerder, zijn dus behoorlijk ingrijpend voor de deelnemer. Die is dan ongewild een deel van zijn pensioen kwijt. Het risico is natuurlijk groot dat mensen rondom de scheiding zoveel aan hun hoofd hebben dat zij vergeten de afwijkende afspraken door te geven. Ook bestaat het risico dat de post van de pensioenuitvoerder, waarin verzocht wordt de afwijkende afspraken te melden, niet ontvangen wordt omdat de ex-partners door de scheiding op een tijdelijk adres verblijven dat niet bekend is bij de pensioenuitvoerder. Dit is naar onze mening een zwak punt in het conceptwetsvoorstel.

Een verplicht pensioenplan is de sleutel om veel ellende te voorkomen

Tijdens de evaluatie is onder meer geconstateerd dat er onvoldoende bekendheid van de wet is bij scheidingsprofessionals als het om pensioen gaat. Bovendien is pensioen een complex onderwerp en lijkt pensioen vaak nog ver weg. Gevolg daarvan is dat pensioen vaak onvoldoende aandacht krijgt bij de scheiding. En dat terwijl pensioen na de eigen woning vaak een van de grootste vermogensbestanddelen is om te verdelen. Als er onder de huidige wetgeving geen aandacht is voor pensioen, dan ontstaat er weliswaar een recht op verevening voor de ex-partner, maar als daar niet expliciet om wordt verzocht dan wordt er niets verdeeld. Met dit wetsvoorstel wordt dat anders. Als er straks bij de scheiding geen aandacht wordt besteed aan pensioen en er dus geen afspraken over worden gemaakt, dan moet de pensioenuitvoerder het pensioen verdelen door middel van conversie. En als er wel aandacht aan wordt besteed en ex-partners kiezen ervoor om afwijkende afspraken te maken of af te zien van de verdeling van het pensioen, dan is het van belang dat zij zich realiseren dat deze afwijkende afspraken gemeld moeten worden bij de pensioenuitvoerder.

Dit betekent dat het belang dat men echt bewust afspraken maakt over pensioen bij de scheiding nog groter wordt. De gevolgen zijn anders dan nu namelijk onomkeerbaar. Als er geen bewuste keuzes worden gemaakt of als men vergeet de afwijkende afspraken door te geven aan de pensioenuitvoerder, dan bepaalt de overheid straks immers dat het pensioen

moet worden verdeeld door middel van conversie. Voor scheidingsprofessionals betekent dit dat ze meer risico lopen op aansprakelijkheidsstelling als de regels rondom pensioen onvoldoende zijn toegelicht. Voor pensioenuitvoerders betekent dit dat zij geconfronteerd zullen worden met klachten van deelnemers die zich niet hebben gerealiseerd dat zij een deel van hun pensioen kwijtraken.

Een hoop ellende kan worden voorkomen door pensioen een verplicht onderwerp te maken bij de scheiding. Heeft een van beide partners pensioen opgebouwd dan kan de scheiding alleen worden uitgesproken als kan worden aangetoond dat er afspraken zijn gemaakt over dit onderwerp. De grote financiële waarde van pensioen rechtvaardigt een verplicht pensioenplan, vergelijkbaar met een verplicht ouderschapsplan. Zo worden ex-partners gedwongen bewuste keuzes te maken over de verdeling van het pensioen. Een verplicht pensioenplan is in ieders belang: van de ex-partners, van scheidingsprofessionals en van pensioenuitvoerders.

Als de overheid het noodzakelijk vindt voor ex-partners te bepalen op welke wijze het pensioen moet worden verdeeld na een scheiding, dan past daar ook bij dat de overheid ervoor zorgt dat ex-partners daar bewuste afspraken over maken. Wij doen daarom een dringend beroep op u om een verplicht pensioenplan onderdeel te maken van het wetsvoorstel. Naar onze mening is dit een essentiële randvoorwaarde om het wetsvoorstel tot een succes te maken. Over de inhoud van een dergelijk plan gaan wij graag nader in overleg met uw ministerie. In dit plan kan dan ook bewustwording worden gecreëerd voor voorzieningen om overlijden tijdens de alimentatieperiode op te vangen.

Verdere modernisering en vereenvoudiging is mogelijk

Laat samenwonende partners ook kiezen voor conversie

Het conceptwetsvoorstel gaat ervan uit dat samenwonende partners niet onder de werking van de Wet pensioenverdeling bij scheiding gaan vallen. Dat betekent dat zij net als nu geen recht krijgen om het ouderdomspensioen na

de beëindiging van de samenleving te verdelen. Dat is een gemiste kans. Het aantal mensen dat ervoor kiest om ongehuwd samen te wonen (zonder het partnerschap te laten registreren) neemt toe. Het ligt voor de hand hen gelijke rechten te geven als gehuwden of geregistreerde partners. Het lijkt daarom gewenst om voor de samenwonende partners zoveel mogelijk aansluiting te zoeken bij de regels voor gehuwden en geregistreerde partners. Dit kan bijdragen aan de eenvoud van de regels rondom scheiding en duidelijkheid voor betrokkenen. En daarmee ook aan de vereenvoudiging van communicatie door pensioenuitvoerders en uitlegbaarheid door scheidingsprofessionals.

Verskil is wel dat er bij samenwonende partners geen automatische verdeling dient plaats te vinden. Enerzijds omdat pensioenuitvoerders niet weten wanneer de samenleving is beëindigd, anderzijds omdat samenwonen toch als een iets vrijblijvendere manier van samenleven kan worden gezien als een huwelijk of geregistreerd partnerschap. De verdeling zou dus alleen moeten plaatsvinden als beide partners daar samen voor hebben gekozen, ofwel bij aanvang van de relatie (in een samenlevingsovereenkomst) of bij de beëindiging daarvan (in een overeenkomst met betrekking tot de scheiding). Nu de wetgeving wordt herzien, pleit dat ook op dit punt voor modernisering en aanpassing aan de samenlevingsvormen van de huidige tijd.

Voer conversie ook door voor scheiding van tafel en bed

Een scheiding van tafel en bed wordt momenteel wel gezien als een scheiding in de zin van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (Wvps), maar niet in de zin van de Pensioenwet. Dat betekent dat er wel recht bestaat op verevening van het pensioen, maar geen recht op bijzonder partnerpensioen. Voor de Pensioenwet blijft de ex-partner gewoon rechthebbende op het reguliere partnerpensioen. Reden daarvoor is dat er formeel nog steeds sprake is van een huwelijk. Alleen vermogensrechtelijk worden alle banden tussen de beide ex-partners doorbroken en alle bezittingen verdeeld. In het conceptwetsvoorstel wordt vastgehouden aan de bestaande regels voor

scheiding van tafel en bed: verevening van het ouderdomspensioen en geen afsplitsing van bijzonder partnerpensioen.

Dat vinden wij een gemiste kans. In het conceptwetsvoorstel wordt er immers voor gekozen het partnerpensioen in geval van een scheiding ook te verdelen tussen de beide ex-partners. Het partnerpensioen wordt dus terecht ook gezien als een vermogensbestanddeel met waarde voor zowel de deelnemer als de ex-partner. Daarom wordt niet alleen het ouderdomspensioen, maar ook het partnerpensioen verdeeld tussen beide ex-partners. Het ligt voor de hand dit uitgangspunt dan ook door te trekken naar de scheiding van tafel en bed. Ook in die gevallen zou een verdeling van zowel ouderdomspensioen als partnerpensioen door middel van conversie kunnen plaatsvinden. Zo kunnen ook deze ex-partners de voordelen van conversie genieten. Eén lijn voor alle vormen van scheiding zal de wetgeving eenvoudiger en duidelijker maken. Dat is in het belang van betrokkenen en van scheidingsprofessionals die het moeten begrijpen en uitleggen. Iedere uitzondering doet afbreuk aan de eenvoud van de regeling.

Voeg alle regels over pensioen en scheiden samen in één wet

Wij zijn voorstander van het samenvoegen van de regels over bijzonder partnerpensioen en de verdeling van ouderdoms- en partnerpensioen in één wet: ofwel alle regels in de Pensioenwet, ofwel alle regels in de Wet pensioenverdeling bij scheiding. De verdeling over twee wetten leidt in de praktijk tot onnodig veel verwarring. Regelmatig worden pensioenuitvoerders geconfronteerd met echtscheidingsconvenanten waar alleen de werking van de Wvps wordt uitgesloten, maar vergeten wordt ook af te zien van bijzonder partnerpensioen terwijl dat wel beoogd was. Door alle regels in één wet samen te voegen, kan het gebruik van de wet (door scheidingsprofessionals) vereenvoudigd worden en kunnen misverstanden worden voorkomen.

Automatiseerbaarheid en ruime overgangperiode zijn randvoorwaarden

Verder wijzen wij erop dat voor de Pensioenfederatie een randvoorwaarde voor draagvlak voor het wetsvoorstel is dat een conversie geautomatiseerd kan worden doorgevoerd. Automatisering is alleen mogelijk als er sprake is van duidelijke en eenvoudige rekenregels, waarmee (de waarde van) het te verdelen pensioen kan worden vastgesteld. Dit is van belang om te voorkomen dat het een zeer kostbaar handmatig proces wordt, dat bovendien zeer foutgevoelig zal zijn. De rekenregels die hiervoor moeten worden bepaald volgen in de lagere regelgeving. Graag gaan wij daarover nader in overleg met uw ministerie.

De overgang naar een nieuwe systematiek heeft grote gevolgen voor zowel pensioenuitvoerders als scheidingsprofessionals. Dit betekent dat een ruime overgangperiode van *minimaal* een jaar noodzakelijk is om communicatie en processen daarop in te richten. Deze overgangperiode kan pas gaan lopen vanaf het moment dat alle wetgeving (wet en lagere regelgeving) definitief is vastgesteld.

Tot slot

In de bijlage hebben wij nadere vragen en opmerkingen bij het conceptwetsvoorstel opgenomen. Als er behoefte is aan nader overleg over deze inbreng, dan zijn wij daar graag toe bereid.

Met vriendelijke groet,

Gerard Riemen
Algemeen directeur

Bijlage: Vragen en opmerkingen bij het conceptwetsvoorstel

In deze bijlage treft u onze inhoudelijke vragen en opmerkingen aan bij het conceptwetsvoorstel.

Wet pensioenverdeling bij scheiding 2021

Artikel 3. Pensioenverdeling

Artikel 3 lid 1

In deze bepaling missen wij een duidelijke afbakening van de periode die betrokken wordt in de verdeling van het pensioen. In de huidige wetgeving is die omschreven als de periode tussen huwelijkssluiting en het tijdstip van scheiding.

Artikel 3 lid 2 sub a

Wij verzoeken u nader te verduidelijken dat voor de bepaling of het pensioen al dan niet wordt verdeeld, moet worden uitgegaan van de *nog onverdeelde* opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen tijdens de huwelijkse periode. Meerdere van onze leden geven aan de voorgestelde tekst onduidelijk te vinden.

Artikel 3 lid 2 sub b

Hier is bepaald dat het pensioen niet wordt verdeeld als de echtgenoten binnen zes maanden na de scheiding hertrouwen. Vraag is hoe deze bepaling zich verhoudt met de artikel 4 (Conversie) lid 3, waarin is bepaald dat de verdeling van het pensioen bij een scheiding na de ingang van het ouderdomspensioen door de pensioenuitvoerder binnen twee maanden moet worden doorgevoerd. Ook roept dit de vraag op of een pensioenuitvoerder niet eerder dan na zes maanden over kan gaan tot de verdeling van het pensioen, als de ex-partners al voor afloop van die termijn een echtscheidingsconvenant met de gemaakte afspraken hebben opgestuurd.

Artikel 4. Conversie

Artikel 4 lid 3

Vraag is of de termijn van twee maanden in geval van scheiding na pensioendatum niet te krap is. Als de pensioenuitvoerder binnen een maand na ontvangst van de scheidingsmelding vanuit de basisregistratie personen betrokkenen aanschrijft, resteert er nog maar een maand voor betrokkenen om afwijkende afspraken door te geven. Een rappel door de pensioenuitvoerder bij het uitblijven van een reactie is dan niet meer in te plannen. Dit betekent dat een pensioenuitvoerder niet in de gelegenheid wordt gesteld om te voldoen aan zijn zorgplicht. Wij stellen voor om ook bij een scheiding na pensioendatum de termijn van zes maanden te hanteren en daarbij te bepalen dat de conversie binnen een maand na ontvangst van de gemaakte afspraken zal worden doorgevoerd, doch uiterlijk na zes maanden (bij het uitblijven van een reactie).

Artikel 4 lid 4

Vraag is of verduidelijkt kan worden welke scheidingen niet worden opgenomen in basisregistratie personen en dus uitgezonderd zijn van de regel van automatische conversie door de pensioenuitvoerder.

Aandachtspunten bij conversie na pensioendatum

In geval van conversie na pensioendatum wijzen wij op de volgende aandachtspunten:

Verval deel partnerpensioen ten gunste van de pensioenuitvoerder ongewenst

Als er na de pensioendatum sprake is van een partnerpensioen, dan kan het deel van het partnerpensioen dat niet wordt toebedeeld aan de ex-partner nooit meer tot uitkering komen. Als de pensioengerechtigde deelnemer na de pensioendatum een nieuwe partner krijgt, is het in de regel zo dat deze niet meer wordt aangemerkt als begunstigde voor het partnerpensioen. Dit zou betekenen dat door een scheiding na pensioendatum een deel van het partnerpensioen vrijvalt aan het pensioenfonds.

Dit vinden wij een ongewenst effect, aangezien wij van mening zijn dat de opgebouwde pensioenen in beginsel ten goede moeten kunnen komen aan de deelnemer of zijn nabestaanden. Dit speelt overigens ook bij een keuze voor verevening en bijzonder partnerpensioen in geval van een scheiding na pensioendatum.

Financieel voordeel door scheiding voorkomen

Conversie na pensioendatum kan in de hand werken dat partners financieel voordeel genieten door te gaan scheiden. Dit kan zich op verschillende wijzen voordoen. Het kan fiscaal gunstig zijn om een hoog pensioen te verdelen door middel van conversie, waardoor er twee lagere pensioenen resteren. Ook kunnen er financiële voordelen worden bereikt door een conversie als een van beide partners naar verwachting nog maar kort te leven heeft. Dit soort effecten is ongewenst. Het is raadzaam te bezien of deze effecten in het wetsvoorstel kunnen worden voorkomen.

Keuzemogelijkheden na pensioendatum beperken

Om het proces na pensioendatum niet te complex te maken adviseren wij om terughoudend te zijn om ex-partners in geval van een conversie na pensioendatum opnieuw allerlei keuzemogelijkheden te bieden die normaliter geboden worden bij de ingang van een ouderdomspensioen. Het bieden van keuzemogelijkheden zorgt ervoor dat de uitvoering van een conversie na pensioendatum complex wordt en bovendien niet snel kan worden doorgevoerd omdat de ex-partner ingelicht moet worden over keuzemogelijkheden en de kans moet krijgen daar advies over in te winnen.

Zeker als het gaat om de verdeling van een pensioen uit een premieovereenkomst is het wenselijk om de ex-partner niet opnieuw allerlei keuzemogelijkheden te bieden. Keuzes die een deelnemer (met instemming/medeweten van de partner) gemaakt heeft bij de ingang van een pensioen ten aanzien van een vaste of variabele uitkering moeten ook gelden

voor het deel van het pensioen dat geconverteerd wordt naar een eigen ouderdomspensioen voor de ex-partner. Dit voorkomt nadelige gevolgen voor andere deelnemers in een collectiviteitskring, die anders kan worden uitgehold.

Artikel 5. Verevening

In algemene zin zijn wij er voorstander van dat de mogelijkheid van verevening (mettertijd) gaat verdwijnen. Er is immers vastgesteld dat het wenselijk is om onafhankelijkheid tussen de beide ex-partners te realiseren en dat conversie daar het juiste middel voor is. Ook is vastgesteld dat pensioen een complex onderwerp is. De vraag is dan ook wat de toegevoegde waarde nog is voor betrokkenen om verevening als optie in stand te houden. Hoe minder keuzemogelijkheden er zijn hoe minder discussie of stress pensioen oplevert ten tijde van de scheiding en hoe makkelijker het uitlegbaar is.

Artikel 5 lid 1

In dit artikel is bepaald dat het uitvoeringsorgaan overgaat tot verevening als artikel 4 vierde lid van toepassing is. Daarbij gaat het onder meer om scheidingen van tafel en bed, die niet worden opgenomen in de basisregistratie personen. Aangezien het uitvoeringsorgaan in die gevallen dus geen informatie ontvangt over de scheiding, kan er alleen actie worden ondernomen als (een van) beide ex-partners daar uitdrukkelijk om verzoek(t)en. Dit zal in dit artikel moeten worden verduidelijkt. Zie ook de opmerkingen bij lid 3 en lid 4.

Vraag is ook wat te doen als een scheiding van tafel en bed wordt opgevolgd door een ontbinding van het huwelijk. Moet er dan eerst worden verevend en daarna alsnog worden geconverteerd? Dit probleem kan worden opgelost door ook voor scheiding van tafel en bed aan te sluiten bij de hoofdregel van conversie en daarbij zowel het ouderdomspensioen als partnerpensioen te betrekken.

Artikel 5 lid 3

Hierin is bepaald dat de echtgenoten binnen een jaar na het tijdstip van de scheiding afwijkende afspraken moeten overleggen. Zoals hiervoor aangegeven moeten niet alleen afwijkende afspraken worden overgelegd, maar zal ook het verzoek tot verevening gedaan moeten worden. Daarnaast is de vraag waarom hier gekozen wordt voor een meldingstermijn van een jaar, terwijl bij de standaardconversie gekozen is voor een termijn van zes maanden. Verzoek is om in het belang van eenvoud en eenduidigheid de termijnen gelijk te trekken naar zes maanden. Dit geldt ook voor de termijn genoemd in artikel 5 lid 4.

Artikel 5 lid 4

Hier is een uitzondering opgenomen voor buitenlandse pensioenregelingen. Zoals gezegd worden ook scheidingen van tafel en bed niet opgenomen in de basisregistratie personen. Pensioenuitvoerders krijgen daar geen melding van.

Artikel 7. Afwijkende afspraken

Artikel 7 lid 2 sub a

Zoals gezegd zijn wij er voorstander van de keuzemogelijkheden te beperken. De keuze voor verevening zou wat ons betreft alleen nog aangeboden moeten worden in het kader van overgangsrecht. Dus alleen als partners daar bij huwelijkse voorwaarden, daterend van voor de inwerkingtreding van deze nieuwe wet, heel uitdrukkelijk en welbewust voor hebben gekozen. Overigens wordt hier voor conversie naar artikel 3 verwezen en voor verevening naar artikel 4. Dit moet zijn artikel 4 respectievelijk artikel 5.

Artikel 7 lid 2 sub b

Deze regel past goed bij de keuze voor conversie. Indien de mogelijkheid van verevening met daarnaast een bijzonder partnerpensioen blijft bestaan dan lijkt het voor de hand te liggen dat de ex-partners er ook voor moeten kunnen kiezen om bijvoorbeeld alleen voor de verdeling van het partnerpensioen een afwijkende periode te kiezen.

Pensioenwet

Artikel 1. Definities

Artikel 1 lid 3

Hier wordt voor conversie verwezen naar artikel 3 en voor verevening naar artikel 4. Dit moet zijn artikel 4 respectievelijk artikel 5.

Artikel 57. Behoud aanspraak in geval van scheiding

Zoals bepleit in onze brief zijn wij er voorstander van om samenwonende partners ook de mogelijkheid te geven te kiezen voor een conversie. In lijn met onze oproep betekent dit dat er voor samenwonende partners niet van rechtswege een bijzonder partnerpensioen moet worden toegekend bij de beëindiging van de samenleving, maar alleen als zij daar onderling afspraken over hebben gemaakt bij de samenlevingsovereenkomst of bij de beëindiging van de samenleving.

Daarmee worden ook vreemde situaties voorkomen.

Een voorbeeld:

1. Twee partners wonen 10 jaar samen en gaan uit elkaar.
2. Twee andere partners wonen 10 jaar samen, zijn aansluitend 1 jaar getrouwd, en gaan vervolgens uit elkaar.

Volgens het wetsvoorstel zal de ex-partner in situatie 1 recht krijgen op een bijzonder partnerpensioen dat overeenkomt met 5 jaar opbouw. De ex-partner in situatie 2 krijgt echter maar recht op een bijzonder partnerpensioen dat overeenkomt met een 0,5 jaar opbouw.

Dat is niet uit te leggen. Dit kan worden opgelost, door alleen in geval van huwelijk of geregistreerd partnerschap van rechtswege een bijzonder partnerpensioen toe te kennen (helpt van het partnerpensioen opgebouwd tijdens huwelijk of geregistreerd partnerschap). En in geval van samenwonenden partners niets van rechtswege toe te kennen, maar de keuze daartoe aan de partners over te laten.

Ook voor de gehuwden of geregistreerde partners die eerder hebben samengewoond geldt dan dat zij er voor kunnen kiezen om de periode van samenwonen te betrekken in de scheiding en verdeling van het pensioen. Dit is in het wetsvoorstel al geregeld in artikel 7 van de Wet pensioenverdeling bij scheiding.

Verder is het zo dat de pensioenuitvoerders geen informatie krijgen uit de basisregistratie personen in geval van beëindiging van een samenleving. Het is daarom noodzakelijk te bepalen dat in geval van beëindiging van de samenleving een verzoek om toekenning van bijzonder partnerpensioen binnen een bepaalde periode (zes maanden) na beëindiging door de pensioenuitvoerder moet zijn ontvangen. Hiervan wordt wel melding gemaakt op pagina 33 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel, maar het moeten doen van een verzoek is niet verwerkt in de wettekst. Het stellen van een termijn is noodzakelijk om te voorkomen dat een ex-partner te allen tijde nog een bijzonder partnerpensioen kan claimen bij de pensioenuitvoerder. Risico bestaat dan dat dit deel van het partnerpensioen al is overgedragen naar een andere pensioenuitvoerder, al tot uitkering is gekomen of afgesplitst ten behoeve van een volgende partner, of door de deelnemer op de pensioendatum is uitgeruild in ouderdompensioen.

Bij het verzoek moet aan de pensioenuitvoerder ook informatie worden verschaft over de periode van samenleven. Als de deelnemer en de ex-partner het niet eens zijn over de duur van deze periode, dan zou het goed zijn als de wet bepaalt waar de pensioenuitvoerder dan vanuit kan gaan. Bijvoorbeeld de datum van in- en uitschrijving op een bepaald adres, zoals vermeld in de basisregistratie personen.

Tot slot vinden wij het voor de hand liggen dat als er een ondergrens geldt voor de verdeling van het ouderdompensioen, deze grens ook doorwerkt naar de verdeling van het partnerpensioen. Uitgangspunt van het wetsvoorstel is immers dat pensioen gezien wordt als vermogen dat al dan niet moet

worden verdeeld. Daarbij zou geen onderscheid gemaakt moeten worden tussen ouderdomspensioen en partnerpensioen.

Artikel 61a. Keuzerecht uitruil bijzonder partnerpensioen in ouderdomspensioen

Artikel 61a lid 1

Als het wetsvoorstel wordt aangepast conform de suggesties die wij in deze reactie doen, dan kan er alleen nog sprake zijn van een bijzonder partnerpensioen als een ex-partner daar bewust voor heeft gekozen. Het ligt dan niet voor de hand dat er behoefte bestaat aan het omzetten van het bijzonder partnerpensioen in een ouderdomspensioen.

Indien u reden ziet om deze omzettingmogelijkheid in stand te laten, dan verzoeken wij u de termijn waarbinnen dit verzoek kan worden gedaan te beperken tot bijvoorbeeld 1 jaar na de scheiding. Als het recht op omzetting blijft bestaan tot de ingangsdatum van het eigen ouderdomspensioen leidt dit ertoe dat een ex-partner van twee walletjes kan eten: hij of zij kan dan eerst afwachten of het risico van overlijden intreedt om het bijzonder partnerpensioen vervolgens net voor de pensioendatum om te zetten. Dat is niet wenselijk.

Artikel 61a lid 2

Indien het wetsvoorstel zo wordt aangepast dat er alleen sprake kan zijn van een bijzonder partnerpensioen als een ex-partner daar bewust voor heeft gekozen, dan zou het vreemd zijn als de pensioenuitvoerder vervolgens het recht krijgt om dit partnerpensioen weer om te zetten in een ouderdomspensioen.

Als het wetsvoorstel ertoe leidt dat er ook in de toekomst van rechtswege veel kleine bijzondere partnerpensioenen gaan ontstaan, dan kan een recht op uitruil door de pensioenuitvoerder wel in een behoefte voorzien. Door omzetting van een klein bijzonder partnerpensioen naar een klein ouderdomspensioen, kan de pensioenuitvoerder voorkomen dat er onnodig

veel administratieve lasten ontstaan door het moeten administreren van veel kleine bijzondere partnerpensioenen. De ouderdomspensioenen die na omzetting ontstaan kunnen door middel van automatische waardeoverdracht worden overgedragen naar de pensioenuitvoerder van de ex-partner.

In dat geval is het gewenst dat deze omzetting zonder instemmingsrecht van de ex-partner kan plaatsvinden. Het gaat immers slechts om een klein pensioen. Afkoop van een klein bijzonder partnerpensioen kan ook zonder instemming plaatsvinden.

Artikel 68. Afkoop klein bijzonder partnerpensioen bij scheiding

Artikel 68 lid 1

Een pensioenuitvoerder zou zelf moeten kunnen bepalen of hij gebruik wil maken van het recht op uitruil van een klein bijzonder partnerpensioen in een ouderdomspensioen. Door de hier voorgestelde wijziging lijkt het erop dat iedere pensioenuitvoerder gedwongen wordt om een ex-partner te wijzen op de mogelijkheid van uitruil, alvorens afkoop kan plaatsvinden. Dat leidt tot een administratieve verzwarende die niet wenselijk is en niet in verhouding staat tot de omvang van het kleine pensioen.

Artikel 220c. Overgangsrecht wet pensioenverdeling bij scheiding 2021

In dit artikel worden de data 1 januari 2021 en 1 januari 2023 genoemd. Deze data zullen afhankelijk zijn van de daadwerkelijke inwerkingtredingsdatum van de wet. Zie in dat kader onze oproep in de brief inzake de gewenste overgangperiode.

Artikel 220c lid 4

Het hier beschreven recht op uitruil van de pensioenuitvoerder van reeds bestaande kleine bijzondere partnerpensioenen in ouderdomspensioen voorziet wel in een behoefte van pensioenuitvoerders. Deze omzettingmogelijkheid biedt pensioenuitvoerders de mogelijkheid de administraties op te schonen als er sprake is van veel kleine bijzondere partnerpensioenen, die onder de huidige wetgeving van rechtswege zijn

ontstaan. Het is wel wenselijk dat deze omzettingmogelijkheid zonder instemming, hooguit met een bezwaarmogelijkheid, kan plaatsvinden. Afkoop van een klein bijzonder partnerpensioen kan immers ook zonder instemming plaatsvinden. De ervaring leert dat de rechthebbenden op kleine pensioenen veelal niet reageren op afkoopvoorstellen. Dat zal vaak ook de reden zijn dat de kleine pensioenen nog in de administratie voorkomen. Het ligt voor de hand dat ook op omzettingsvoorstellen veelal geen reactie komt. Omdat het slechts om een klein pensioen gaat en het pensioen (in andere vorm) behouden blijft voor de ex-partner zijn wij van mening dat een instemmingsrecht niet nodig is. Voordeel van deze omzettingmogelijkheid is dat de kleine ouderdomspensioenen die het resultaat zijn van de omzetting in aanmerking komen voor automatische waardeoverdracht.

Wet verplichte beroepspensioenregeling

De gemaakte opmerkingen bij de Pensioenwet zijn eveneens van toepassing op de gelijkkluidende artikelen van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Regeldrukparagraaf

In de regeldrukparagraaf wordt ervan uitgegaan dat het doorvoeren van een conversie en het berekenen van bijzonder partnerpensioen over de huwelijkse periode door de pensioenuitvoerders worden geautomatiseerd. Wij kunnen nu nog niet beoordelen of deze veronderstelling ook te realiseren is. Dat hangt volledig af van de uitwerking van de rekenregels die in lagere regelgeving nog moet plaatsvinden. Als automatiseerbaarheid geen haalbare kaart is, dan kloppen de veronderstellingen in deze paragraaf niet en zullen de kosten vele malen hoger zijn.

Wat ontbreekt in de regeldrukparagraaf is het feit dat door de conversies er een groot aantal nieuwe (gewezen) deelnemers ontstaat, die geadministreerd moeten worden. Als deze geconverteerde rechten niet (kunnen) worden overgedragen naar de pensioenuitvoerder van de ex-partner, dan gaat de administratie daarvan gepaard met extra kosten.

De kosten voor de administratie worden veelal gefinancierd uit de premie voor de pensioenen van actieve deelnemers. Vraag is wat het wetsvoorstel doet met de verhouding tussen het aantal actieve deelnemers en gewezen deelnemers.